

Úlohy mohou učitelům pomoci zjišťovat, jaké úrovně pokroku ve vybraných dovednostech čtenářské gramotnosti žáci dosahují, a ukázat jim, na co se zaměřit, aby je dále rozvíjeli.

Ukázky tvorby úloh poukazují na možnosti vlastního tvořivého přístupu k výukovým materiálům.

Podrobné informace o projektu PIRLS jsou k dispozici na internetové adrese: <http://www.csicr.cz/>.

Součástí publikace je **CD**, které obsahuje další materiály týkající se projektu PIRLS.

Na CD najdete:

- tuto publikaci v elektronické podobě,
- uvolněné úlohy z šetření PIRLS v roce 2011,
- národní zprávu o výsledcích PIRLS 2011,
- publikaci *Koncepce mezinárodního výzkumu čtenářské gramotnosti PIRLS 2011*

Komu je publikace určena

Publikace je určena učitelům všech oborů, kteří mají zájem rozvíjet čtenářství a čtenářskou gramotnost žáků, studentům vysokých škol, ale i všem ostatním, kteří se zajímají o čtenářskou gramotnost.

Může posloužit také jako inspirace těm, kteří se zajímají o tvorbu testů a jejich vyhodnocování, kteří si sami vytvářejí texty k výuce čtení a přemýšlejí o jejich účinném využití v procesu osvojování potřebných čtenářských dovedností.

1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O PROJEKTU PIRLS

Informace o šetření PIRLS v ČR

Cílovou skupinou šetření PIRLS jsou žáci ve čtvrtém roce školní docházky. V tomto věku žáci již zvládají základní čtenářské dovednosti a začínají využívat čtení jako prostředek ke svému dalšímu vzdělávání.

V České republice se do hlavního šetření PIRLS na jaře 2011 zapojilo více než 4500 žáků čtvrtých ročníků ze 177 náhodně vybraných základních škol.

Mezinárodní a národní zpráva s dosaženými výsledky žáků České republiky byla zveřejněna v prosinci 2012. Zprávy obsahují informace o výsledcích žáků, které byly získány na základě testových úloh, a zároveň přináší obsáhlý soubor informací z dotazníkových šetření. Poskytují tak zúčastněným zemím kromě mezinárodně srovnatelných údajů i cenné poznatky o různých vzdělávacích systémech, o obsahu a metodách výuky a o vlivu školního a rodinného prostředí na úroveň čtenářských znalostí a dovedností.

Pojetí čtenářské gramotnosti v projektu PIRLS

Šetření PIRLS se zaměřuje na čtenářskou gramotnost jako na jednu z nejdůležitějších schopností žáků. Při tvorbě testových nástrojů jsou uplatňovány nejnovější přístupy k měření čtenářské gramotnosti na základě poznatků IEA. Čtenářská gramotnost je pro potřeby šetření PIRLS definována jako:

„Schopnost rozumět formám psaného jazyka, které vyžaduje společnost a/nebo oceňují jednotlivci, a tyto formy používat. Mladí čtenáři mohou odvozovat význam z široké škály textů. Čtou, aby se učili, aby se začlenili do společenství čtenářů ve škole i v každodenním životě a také pro zábavu.“²

Čtenářská gramotnost je v projektu PIRLS chápána jako tvořivý a interaktivní proces, při kterém se klade důraz na funkční povahu čtení. Čtenáři by v tomto pojetí měli ovládat čtenářské strategie, při kterých uplatňují své znalosti a zkušenosti, přemýšlejí o tom, co si přečetli, vytvářejí si vlastní představy a identifikují podstatné informace a myšlenky.

² PIRLS 2011: koncepce mezinárodního výzkumu čtenářské gramotnosti, ÚIV, Praha, 2011, s. 11.